

Húsvét ünnepe után 2. vasárnap (Misericordia Domini)

► Jn 10,11–16

A jó Pásztor nyomában, Jézus bojtárjaiként szolgálni

A vasárnap jellege

A húsvét ünnepe utáni második vasárnap latin neve Misericordia Domini (az Úr irgalma). Közismert magyar nevén jó pásztor vasárnapja. Az Úr, aki harmadnapon feltámadott, jó Pásztorként adta életét juhaiért, értünk. Ez Isten irgalmának kitüntető jele, bizonyosság afelől, hogy nem hagyta magára övéit, pásztorolja őket. Ő az igazi és egyetlen jó Pásztor.

Amit a textusról tudni kell

Írásmagyarázók egyetértenek abban, hogy Jézus „én vagyok” önmegjelölése utalás a „vagyok, aki

vagyok” ünnepélyes isteni kijelentés igéjére az Ószövetségben (2Móz 3,14). A jó pásztor képe már az első század végén ismert volt, a katakombák falán is megtalálható. Az ókori keresztény művészet egyik ránk maradt remeke a jó pásztor szobra a Vatikáni Múzeumban.

A pásztor az ókori Keleten az egyik legkedveltebb, gyakran előforduló szimbólum. Királyok szívesen vonatkoztatták magukra. A király az ő népének pásztora, de a hellén világ alkotásai között is bőséggel találhatók világi méltóságokat pásztorként bemutató alkotások. (Vagy akár az isteneket is: Hermész, Dionüszosz, Attisz alakja mellett ott található a pásztorbot.) A pásztor képe az Ószövetség világában is gyakran előfordul: Isten az ő népének pásztora (Zsolt 95,7; 79,13;

23,1). Gondoskodik a rábízottakról, vigyáz életükre. Nála biztonságban tudhatják magukat még a veszedelem idején is.

Jézus pásztor karakterének legfőbb ismérve, hogy életét adja a juhokért. Ebben különbözik minden más pásztor küldetésétől. Ezért Jézus az egyetlen és igazi Pásztor, a népek Pásztora, akit feltámadásával igazol az Atya.

A béres és a pásztor egybevetésével a különbség nyilvánvaló. Míg a pásztor ismeri övéit, a nyáját, és életének kockáztatásával és odaadásával kész érte a legnagyobb áldozatra is, addig a béres csak önmagára gondol, csak a bérére, és nem a juhokra. A veszedelem idején magukra hagyja övéit. Megfutamodik, és semmibe veszi az Atyától kapott küldetését. „Az igazi pásztor az, aki nem gondolja, hogy a nyáj van ő érette, hanem azt vallja, hogy ő van a nyájért.” (Karl Barth, idézi LANGE et al. 1972, 207–208. o.)

A jó Pásztor ismeri a reá bízottakat, s azok is Pásztorukat. Ez a mély, többdimenziójú ismeret ébreszti közöttük a kölcsönös bizalom ajándékát.

Különös a „más juhaim” kifejezés. Titokzosságában jelzi, hogy Jézus munkája, szolgálata emberi értelmünket meghaladó tevékenység, és egyidejűleg biztató ígélet is ez a kijelentés. Talán ennek alapján beszélhetünk „titkos keresztényekről”, akiket mi nem ismerünk, de Urunk igen? Kortörténetileg utalás ez a zsidókon kívül Krisztus-követőkké lett pogány háttérű keresztényekre is.

A jó Pásztor mind a zsidó vallás kulturális háttéréből, mind a pogány vallások világából érkezőkért életét adja. Ez a legtöbb, amit az igazi Pásztor övéiért tehet. Ez a megváltás titka és ténye, amely minden emberre érvényes, múltbeli vallási különbözőségük ellenére.

A perikópa megértése

Luther Márton így ír textusunk magyarázataként: „...ráhagyatkozni Istenre, aki téged elfo-

gad. Ez művészet, amellyel egész életedet átka-rolja. Így ismeri fel a keresztyén ember Istent még a halál közelségében is, aki jót végez felőle.” (Idézi LANGE et al. 1972, 151. o.) „A jó pásztor úgy mutatkozik be, mint aki vezeti nyáját. Vigyáz reá, nem megfordítva: hogy a nyáj vigyázza a pásztorra.” (Uo.)

A jó Pásztor irányt mutat, tájékoztat anélkül, hogy gyámság alá akarna helyezni bárkit. A jó Pásztor elrejtettséget kínál anélkül, hogy függőséget munkálna bennünk. Megőrzi és elfogadja személyiségünk szabadságát, értékkel és jósággal tölti meg.

Istennek csak egy egyháza van a Pásztor fősége alatt. Ez jelzi, hogy az egység elsősorban nem szervezeti egységben jelenik meg, hanem lelki egység, amely most még rész szerinti, de a világ végén, az eszkhatonban valósul meg a maga tökéletességében és kiteljesedésében.

A béres saját érdekéből cselekszik jót és gonoszt. Vész helyzetben magára hagyja a nyáját, saját magát félti és kíméli, s ezzel feladja küldetését. „Nem mindenki béres, aki menekül, de bizonyosan igaz az, hogy a béres menekül. Menekülés az is, ha valaki hallgat, amikor szólni kelle-ne, vagy elmulaszt valamit, amit meg kellett volna tennie.” (Bonhoeffer, idézi LANGE et al. 1972, 151. o.) A farkasok a korszellem képviselőinek ruhájába öltöznek. Sokakat megtévesztenek. Mintha a keresztényeknek kötelező lenne átvenni a modern gondolkodás gyorsan változó, előbb-utóbb letűnő téveszméit. Tükröt tart elénk ez az ige: béresek vagy pásztorok vagyunk-e? A korszellem megtévesztő elképzeléseinek vagy az örök ige jézu-si kijelentésén tájékozódunk-e? A választ csendben, az ő színe előtt kell megfontolnunk, mielőtt a szószékre lépünk.

Igehirdetési vázlat

Nyári időben még láthatunk juhnyáját, amikor szabadságra utazunk. Idilli kép tárul elénk, ahogy

a pásztor figyel nyájára, a juhok pedig engedelmeskednek a biztató-tiltó szónak. Jézus ezt az ősi képet alkalmazza és vállalja fel önmaga küldetésének bemutatására.

1. Jézus, a jó Pásztor őriz minket, és vigyáz ránk. Tanácsol és vezet saját élete árán is, mert a jó Pásztor életét adja övéért. Ez küldetésének beteljesedése és megváltásunk szent titka. Különös, hogy a nomád pásztorvilágból ránk maradt ősi kép napjainkban is érthető és mély üzenetet hordoz.

A jó pásztor és a béres ellentétpárja tükröt tart elénk. A jó Pásztor szolgálatában állunk-e, vagy csupán béresek vagyunk? Azt tettük-e, amit kötelességből elvárnak tőlünk, amiért dotálnak, vagy azt, amit igazi pásztorként ránk bízott a jó Pásztor?

Ha őszintén magunkba nézünk, könnyen belátjuk, szükségünk van a jó Pásztor biztatására és vigyázó szeretetére.

Kudarcaink idején különösen, hogy feldolgozhassuk azokat előtte való csendben és igéjére hallgatva. Elsősorban nem másokat okolva, hanem a magunk döntéseit őszintén átgondolva: miben lehet és kell változtatnunk, másként döntünk és cselekednünk?

2. Különösen szükség van a jó Pásztorra életünk határmezsgyéin, korszakváltás idején. Nagy távlatban lehet társadalmi rendszerváltásra gondolnunk, ahol elkerülhetetlen, hogy egyesek nyertesekként, mások vesztesekként élnek meg a mélyreható, olykor egzisztenciájukat veszélyeztető változásokat. Valójában a földi Jézus is átéli élete elvesztését, a kereszthalált, míg Isten tervét fel nem ismeri, és az Atya nem igazolja őt feltámasztásában. Napjainkban is nagy változások előszobájában élünk. Sokaknak nyugtalan a szívük, mások aggódnak a közeli holnapért. Magunkat és gyermekeinket, a jövő nemzedék tagjait annak a feltámadott, élő Úrnak, a jó Pásztornak a szeretetébe és oltalmába ajánlhatjuk, aki ígérete szerint velünk van a világ végéig, s mindent felülmúló pásztori szeretetével kíséri életünket a gyorsan

változó világban. (Itt utalhatunk Timothy Keller könyvére és felvetett kérdéseire, lásd alább.)

Mi is egymás jó pásztoraivá lehetünk. Sok közülöttünk az egyedül élő, magányos testvér, akinek gyermekei másik városba költöztek, unokái külföldön találták meg hivatásukat. Némelyeknek nem adatott hitvestárs. Egyedül élni nagyon nehéz. Vágyunk a közösségre még akkor is, ha családban élünk. A jó Pásztor egymás pásztoraivá, de legalább egymás bojtárjaivá tehet minket, hogy egymás magányát oldjuk, gondját felkaroljuk, Isten igéjével, Jézus szavaival vigasztaljuk, bátorítsuk, különösen élete nehéz napjaiban.

Jézus, a jó Pásztor, a Feltámadott mellénk áll, és vigasztal, ha a mulandóságunk rettent, s a végső óránk közeledik. Szembenézni a halállal – akár koporsó vagy urna közelében – különösen megrettentő. Egyetlen vigaszunk, hogy valljuk: akár élünk, akár halunk, az Úréi, a jó Pásztoréi vagyunk.

3. Igénk záróverse különös kijelentést hordoz: *„Más juhaim is vannak nekem, amelyek nem ebből az akolból valók...”* Vajon kikre gondol Jézus?

A zsidók a választott nép tagjaiként sokan felismerték Jézusban, a jó Pásztorban Isten küldötét, a megígért messiást. Ők az elsődlegesen megszólítottak. De Jézus nemcsak a választott nép tagjaihoz küldetett, hanem minden nép megtartójaként született, halt meg a kereszten, s támadt fel harmadnapon. Jézus igehirdetéseit hallgatva már a pogányok közül is sokan hittek benne. Ők Jézus más nyájból való juhai.

A benne hívők egy közösséget alkotnak, egy nyáját a Pásztorral, Jézussal, még ha más nyelvet is beszélnek, vagy más kultúrába születtek. Ez a jézusi ige biztat és reményt ad napjainkban a sokféle keresztény egyház, testvéri közösség egymásra találására. A kereszténység a különböző felekezetekben mégiscsak Jézus egy nyája. Ez a felismerés napjainkban az ökumenikus közeledésben, közös istentiszteletek tartásában, a közös imádság gyakorlásában és a teremtett világunk életéért hangzó fohászból válik láthatóvá, hogy év-

százados tradícióink ne elválasszanak, hanem Krisztusban az egy nyáj élő tagjaivá formáljanak minket. Abban a világban, ahol a különbözőségünk hangsúlyozása gyakran elválaszt egymástól, Jézus nyájához való tartozásunk tanúságtétel közös hitünkéről és a keresztyén értékek gazdagságáról. Nem feledhetjük azonban, hogy az egy nyáj és egy pásztor ígérete teljességgel akkor valósul meg, amikor Jézus újra eljön, elhozza az új világkorszak kezdetét, és megvalósul egy magasabb rendű világ ígérete.

Addig is keressük egymás közösségét, s kérjük imádságban, hogy jöjjön el mielőbb az egy Pásztor érkezésének ideje s országának öröme!

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

Ez 34,10–16.31; 1Pt 2,21–25

Énekek

EÉ 261, 401

A prédikációt követően hittanosokból verbuvált négy-hat tagú gyermekkórus bemutathatja a könnyen megtanítható 542. éneket (*Megy a pásztor selyemfüves tarka réten át...* – Kodály-dallam, Túrmezei Erzsébet verse).

Imádságok

Kollektaimádság: Istenem! Egyedül te ismered nyugtalan szívemet és szétszórt gondolataimat. Atyám, szükségem van erre a vasárnapra, hogy nyugalmat találjak és világosságot nyerjek tená-

lad. Adj nekem erőt és csendet, hogy valóban hallgathassak igédre! (*Ma így imádkozzatok!* 45. o.)

Oratio oecumenica: *Liturgikus könyv*, 418. o. 38.

Illusztráció

Timothy Keller *Isten riválisai* című könyvében arról értekezik, hogy napjainkban Istennek négy riválisa támadt. Ezek: a) a mértéktelen, túlbecsült anyagiasság; b) a korlátokat nem ismerő hatalomvágy; c) a szórakozás, utazás túlhajszolt, mértéktelen igénye; d) a szexualitás félreismerése az élvezet egyoldalúságában és az önszeretet megjelenítésében. – A szerző tükröt tart elénk, és felteszi a kérdést: ki vagy mi a mi Istenünk, a miénk és hallgatóinké?

Felhasznált irodalom

BOLYKI János 2001. „*Igaz tanúvallomás*”. *Kommentár János evangéliumához*. Osiris, Budapest.

KARNER Károly 1950. *A testté lett ige*. Magyar Luther-társaság, Budapest.

KISS Sándor 1969. János evangéliumának magyarázata.

In: BARTHA Tibor (szerk.): *Jubileumi kommentár*.

Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.

LANGE, ERNST – KRUSCHE, Peter – RÖSSLER, Dietrich – RÖSSLER, Roman 1972. *Predigtstudien für das Kirchenjahr 1972/73. Perikopenreihe I – erster Halbband*. Kreuz-Verlag, Stuttgart.

MAGASSY Sándor é. n. *Óegyházi perikópák*. 1. köt. Magánkiadás, Budapest.

MÁTYÁS Ernő 1950. *János evangéliuma*. Sárospataki Kollégium, Sárospatak.

■ D. SZEBIK IMRE